

Yttrande över promemorian *Försöksverksamhet med yrkesinriktningar på högskoleförberedande program*

U2021/01877

Skolinspektionen har beretts möjlighet att yttra sig över Utbildningsdepartementets promemoria *Försöksverksamhet med yrkesinriktningar på högskoleförberedande program*. Myndigheten välkomnar en ny kategori av nationella program som på sikt kan uppfylla både elevers och avnämares behov. Nedan redovisas myndighetens samtliga ställningstaganden.

3.1 Det behövs ett bemyndigande för att genomföra en försöksverksamhet

Skolinspektionen tillstyrker förslaget gällande bemyndigande för försöksverksamhet med inriktningar med yrkeskurser på högskoleförberedande program.

3.2 Försöksverksamhet på ekonomiprogrammet med en handelsinriktning ska genomföras

Skolinspektionen tillstyrker att en försöksverksamhet på ekonomiprogrammet med en inriktning med yrkeskurser regleras i förordning.

Skolinspektionen tillstyrker att utbildningen bedrivs inom ramen för ett särskilt examensmål.

Skolinspektionen tillstyrker att försöksverksamheten bygger på frivillighet.

Skolinspektionen finner det problematiskt att förslaget om deltagande i försöksverksamheten förutsätter att huvudmannen erbjuder utbildning både på ekonomiprogrammet samt försäljnings- och serviceprogrammet inom samma skolenhet. Kravet på att båda utbildningarna ska rymmas inom en och samma skolenhet riskerar att begränsa deltagandet i försöksverksamheten. Om de praktiska konsekvenserna för huvudmannen och skolan blir alltför omfattande kan det medföra att huvudmannen väljer att avstå från försöksverksamheten. Myndigheten föreslår därför att detta uppmärksammas i den fortsatta beredningen.

Om den föreslagna utformningen av programmet

Skolinspektionen får intrycket av att examensmålet och programmets konstruktion inte funnit sin slutliga utformning. Examensmålet är brett högskoleförberedande medan inriktningen är snävt yrkesförberedande. Gymnasiearbetet är högskoleförberedande (s. 21). Till detta högskoleförberedande programs utformning ska det nationella

programrådet för försäljning och service knyts¹. Det arbetsplatsförlagda lärandet förefaller att endast kunna genomföras inom inriktningen (s. 22). Skolinspektionen saknar här ett helhetsperspektiv på utbildningen. För Skolinspektionens tillsynsuppdrag uppstår därmed flera frågor: Kan den utökade undervisningstiden endast ligga på de ämnen/kurser som ingår i inriktningen? Kan gymnasiearbetet även vara yrkesinriktat trots vad som anges i promemorian? Är den garanterade undervisningstiden knuten till inriktningen? Gällande dessa frågor kommer Skolinspektionen att för sin tillsyn behöva klargöranden i den fortsatta beredningen.

Skolinspektionen har förståelse för de svårigheter det innebär att skapa en ny kategori program men menar att den nya kategorin bör få en egen konstruktion där en högskoleförberedande grund finner sin motsvarighet och förlängning i en yrkesförberedande inriktning. Programmet får därmed mer helhetskaraktär än på det sätt som programmet framställs i promemorian. För att kunna uppnå en helhet i utformningen av utbildningen kommer det nationella programrådet för försäljnings- och serviceprogrammet därför att behöva bistå Skolverket tillsammans med det nationella programrådet för ekonomiprogrammet. På så sätt går det att undvika vissa negativa konsekvenser både för den elev som vill ha en mer praktisk inriktning som för den elev som vill kunna fortsätta med vidare studier. En elev som genomgått utbildningen ska ha lika goda förutsättningar för att gå vidare till högskolan som att gå vidare in i branschen.

4. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Skolinspektion tillstyrker förslaget gällande ikraftträdande.

I ärendets slutliga handläggning har följande personer deltagit: chefsjurist Klara Cederlund och jurist Ingegärd Hilborn.

Tommy Lagergren
Biträdande generaldirektör

Charlotte Wieslander
Föredragande, utredare

---

¹ Förslag till förordning om försöksverksamhet på ekonomiprogrammet med inriktning handel inom gymnasieskolan 4 §